

สรุปผลการสัมมนาโครงการสัมมนาคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัดและเครือข่าย

ในระดับภูมิภาค (ภาคกลางและภาคตะวันออก)

วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๐

ณ ห้องราชเทวีแกรนด์ ชั้น ๓ โรงแรมเอเชีย กรุงเทพมหานคร

โครงการสัมมนาคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัดและเครือข่าย ในระดับภูมิภาค (ภาคกลางและภาคตะวันออก) จัดทำขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด (ก.ธ.จ.) ในการสอดส่องหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐในจังหวัด ผ่านช่องทางหรือกลไกในการให้ข้อมูลข่าวสาร และรับฟังความคิดเห็น เพื่อกระตุ้นให้หน่วยงานภาครัฐมีการปรับเปลี่ยนไปสู่การบริหารราชการที่เปิดเผย โปร่งใส เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน และพัฒนาระบบราชการเพื่อสนองต่อความต้องการและประโยชน์สุขของประชาชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับองค์ความรู้ใหม่ สำหรับการสอดส่อง แผนงาน/โครงการของหน่วยงานของรัฐ บทบาท อำนาจหน้าที่ การสร้างจิตสำนึก และความตระหนักด้านธรรมาภิบาล ให้กับ ก.ธ.จ. และเครือข่าย รวมทั้งกำหนดแนวทางและวิธีการทำงานร่วมกันระหว่าง ก.ธ.จ. และเครือข่ายภาคประชาชน ในการสอดส่องการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การจัดสัมมนาฯ (ภาคกลางและภาคตะวันออก) เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๐ ได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวนทั้งสิ้น ๔๔๘ คน และการสัมมนาครั้งนี้เป็นการบรรยายให้ความรู้แก่ผู้เข้าร่วมสัมมนาโดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. การบรรยายเรื่อง “ประชาชนสำคัญอย่างไร” โดย ศาสตราจารย์พิเศษ ธงทอง จันทรางศุ ที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการเตรียมการเพื่อสร้างความสามัคคีปรองดองใน พ.ย.ป.

ระบบการปกครองของประเทศไทยในสมัยก่อน ภาครัฐจะมีอำนาจในการกำกับ ดูแล การบริหารราชการแผ่นดินโดยจะให้ความสำคัญกับข้าราชการเป็นอย่างมาก ดังคำพูดที่ว่า “สิบพ่อค้า ไม่เท่าหนึ่งพระยาเลิยง” แต่ปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐจึงจำเป็นต้องปรับระบบการบริหารราชการมาเป็น “การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม” โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในภาครัฐ ตั้งแต่ระดับการเข้ามามีส่วนร่วมที่น้อยที่สุดถึงระดับการเข้ามามีส่วนร่วมที่มากที่สุด ดังนี้

๑. การให้ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานภาครัฐแก่ประชาชน โดยหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่ ในการเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง ถูกต้อง ทันสมัย และประชาชนสามารถเข้าถึงได้

๒. การเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยหน่วยงานภาครัฐจะต้องจัดให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็น การปรึกษาหารือทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และนำข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นของประชาชนไปเป็นแนวทางการปรับปรุงนโยบาย การตัดสินใจ และ พัฒนาวิธีการปฏิบัติงานในหน่วยงาน

๓. การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบาย การวางแผน งานโครงการ และวิธีการทำงานโดยหน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่จัดระบบ อำนาจความสละสลวย ยอมรับการเสนอแนะ และการตัดสินใจร่วมกับภาคประชาชน การมีส่วนร่วมระดับนี้มีักดำเนินการในรูปแบบกรรมการที่มีตัวแทน ภาคประชาชนเข้าร่วม

๔. เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมีบทบาทเป็นหุ้นส่วนหรือภาคีในการดำเนิน กิจกรรมของหน่วยงานภาครัฐ

๕. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีบทบาทในการตัดสินใจ การบริหารงาน และการดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพื่อเข้ามาทดแทนการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยเน้นให้ประชาชนเป็นเจ้าของภารกิจนั้น ๆ และภาครัฐมีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนเท่านั้น

ที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีการพัฒนาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม โดยกำหนดไว้ในกฎหมายหลายฉบับ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งได้กำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์ และแนวทางเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ รวมทั้งได้ตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการนำแนวความคิดเกี่ยวกับการปรับระบบราชการให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่เน้นการมีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเป็นสำคัญ รวมทั้งให้ส่วนราชการต่าง ๆ ยึดถือและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยที่พระราชกฤษฎีกาฯ ในหมวดที่ ๒ การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน (๓) ได้กำหนดว่า “ในการปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการนั้น ก่อนเริ่มดำเนินการ ส่วนราชการนั้นจะต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือชี้แจงทำความเข้าใจ เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับจากภารกิจนั้น” และ (๔) ให้ถือเป็นหน้าที่ของข้าราชการที่ จะต้องคอยรับฟังความคิดเห็นและความพึงพอใจของสังคมโดยรวมและประชาชนผู้รับบริการ เพื่อปรับปรุงหรือเสนอแนะต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อให้มีการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการให้เหมาะสม

ปัจจุบันการปฏิรูประบบราชการได้เพิ่มบทบาทให้ภาคเอกชนหรือประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การบริหารงาน และการดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพื่อเข้ามาทดแทนการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ รัฐจึงไม่ต้องเป็นผู้ดำเนินการเองในทุกเรื่องแต่เป็นฝ่ายสนับสนุนการดำเนินงานของภาคเอกชนดังกล่าว นอกจากนี้ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๕๕/๑ ได้จัดตั้งให้มี ก.ธ.จ. ในทุกจังหวัด ยกเว้นกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่ในการสอดส่องและเสนอแนะการปฏิบัติภารกิจของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐในจังหวัดให้ใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และเป็นไปตามหลักการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓/๑ จากการดำเนินการของ ก.ธ.จ. ที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าแม้ ก.ธ.จ. จะเป็นเพียงองค์กรภาคประชาชนที่มีส่วนร่วมในการสอดส่องหน่วยงานภาครัฐ แต่โดยที่ ก.ธ.จ. มีอยู่ในทุกจังหวัด ก.ธ.จ. จึงเปรียบเสมือนผู้ดูแลผลประโยชน์และสิทธิที่พึงมีของประชาชน ทำให้การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐมีความโปร่งใส และเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ของ ก.ธ.จ. จะเกิดผลสำเร็จสมดังเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติฯ ได้ ก็อยู่ที่ความร่วมมือร่วมใจของประชาชนในแต่ละจังหวัดที่จะช่วยกันสอดส่องและร่วมเป็นเครือข่ายให้กับ ก.ธ.จ.

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า รัฐได้ให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมของประชาชนมากยิ่งขึ้น โดยเน้นการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน เปิดเผยความคิดเห็นเพื่อพิจารณา นำมาวิเคราะห์ผลกระทบอย่างเป็นระบบ เพื่อรับทราบปัญหาและอุปสรรคที่จะต้องแก้ไข รวมทั้งต้องมีการประเมินผลการดำเนินการด้วย นอกจากนี้ ภาคประชาชนได้เห็นถึงความสำคัญและต้องการเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาระบบราชการ แต่ประชาชนบางส่วนยังไม่สามารถเข้าร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเต็มศักยภาพ เนื่องจากยังขาดข้อมูล ความรู้ความเข้าใจในงานของภาครัฐอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ จึงขอฝากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่กำกับดูแลสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของทางราชการ ได้หาวิธีที่จะทำอย่างไรให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างแท้จริง

๒. การบรรยายเรื่อง “พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐”
โดย นายวรินทร์ เย็นทรัพย์ ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ในขณะนั้น สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้บัญญัติขึ้น เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างมีการประกอบการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เน้นการเปิดเผยข้อมูลเพื่อความโปร่งใสและมีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม คำนึงถึงวัตถุประสงค์การใช้งานและการใช้จ่ายเงินงบประมาณให้เกิดความคุ้มค่า เน้นการวางแผนและประเมินผลเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมเพื่อตรวจสอบ ป้องกันการทุจริต และใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อการเปิดเผยโปร่งใส โดยมีขอบเขตการใช้บังคับกับทุกหน่วยงานของรัฐหมายถึง ราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ องค์การมหาชน องค์การอิสระ องค์การตามรัฐธรรมนูญ หน่วยงานธุรการของศาล มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ หน่วยงานสังกัดรัฐสภาหรือในกำกับของรัฐสภา หน่วยงานอิสระของรัฐ และหน่วยงานอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๒.๑ หลักการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ จะต้องประกอบด้วย

๒.๑.๑ หลักความคุ้มค่า ได้แก่ พัสตุดึงมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ในการใช้งาน มีราคาที่เหมาะสม และมีแผนการบริหารพัสดุที่เหมาะสมชัดเจน

๒.๑.๒ หลักความโปร่งใส ได้แก่ ต้องกระทำการโดยการเปิดเผย เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ปฏิบัติต่อผู้ประกอบการทุกรายอย่างเท่าเทียมกัน มีระยะเวลาที่เหมาะสมในการยื่นข้อเสนอ มีหลักฐานชัดเจน และมีการเปิดเผยข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุในทุกขั้นตอน

๒.๑.๓ หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล คือ มีการวางแผนการจัดซื้อจัดจ้าง และมีการกำหนดเวลาที่เหมาะสม

๒.๑.๔ หลักตรวจสอบได้ คือ มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ

๒.๒ การจัดซื้อจัดจ้างได้กำหนดวิธีการซื้อหรือจ้าง ออกเป็น ๓ วิธี ดังนี้

๒.๒.๑ วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป เป็นการเผยแพร่ประกาศและเอกสารเชิญชวน และการขายหรือให้เอกสาร โดยหน่วยงานของรัฐเชิญชวนผู้ประกอบการทั่วไปเข้ายื่นข้อเสนอ แยกออกเป็น ๓ วิธี ดังนี้

(๑) วิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (e-market) คือการจัดหาพัสดุที่มีรายละเอียดคุณสมบัติที่ไม่ซับซ้อน เป็นสินค้าหรือบริการทั่วไป มีมาตรฐาน ซึ่งกำหนดให้ส่วนราชการจัดซื้อสินค้าหรืองานจ้างที่กำหนดไว้ในระบบ e-catalog โดยดำเนินการเผยแพร่ประกาศและเอกสารไม่น้อยกว่า ๓ วันทำการ

(๒) วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) คือ การซื้อหรือจ้างที่มีวงเงินเกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท และเป็นสินค้าหรืองานบริการที่ไม่ได้กำหนดรายละเอียด คุณลักษณะเฉพาะของพัสดุไว้ในระบบข้อมูลสินค้า (e-catalog) การให้หรือขายเอกสารให้ดำเนินไปพร้อมกับการเผยแพร่ประกาศและเอกสาร โดยมีระยะเวลาการเผยแพร่ฯ ดังนี้

- วงเงินเกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท เผยแพร่ไม่น้อยกว่า ๕ วันทำการ

- วงเงินเกิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เผยแพร่ไม่น้อยกว่า ๑๐ วันทำการ

- วงเงินเกิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เผยแพร่ไม่น้อยกว่า ๑๒ วันทำการ

- วงเงินเกิน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป เผยแพร่ไม่น้อยกว่า ๒๐ วันทำการ

(๓) วิธีสอบราคา คือการซื้อหรือจ้างวงเงินเกิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่เกิน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้กระทำได้ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐนั้นตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการใช้สัญญาณอินเทอร์เน็ต ทำให้ไม่สามารถดำเนินการผ่านระบบตลาดอิเล็กทรอนิกส์ หรือระบบประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ได้ การให้หรือขายเอกสารให้ดำเนินการไปพร้อมกับการเผยแพร่ประกาศและเอกสาร โดยเผยแพร่ไม่น้อยกว่า ๕ วันทำการ

๒.๒.๒ วิธีคัดเลือก การจัดซื้อหรือจ้างโดยวิธีคัดเลือกจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๕๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยให้ทำหนังสือเชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติเข้ายื่นข้อเสนอไม่น้อยกว่า ๓ ราย เว้นแต่ในงานนั้น มีผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามที่กำหนดน้อยกว่า ๓ ราย ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงการไม่มีผลประโยชน์ร่วมกันของผู้ที่เข้ายื่นข้อเสนอด้วย

๒.๒.๓ วิธีเฉพาะเจาะจง การจัดซื้อหรือจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๕๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยเชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดรายใดรายหนึ่งให้เข้ายื่นข้อเสนอ หรือให้เข้ามาเจรจาต่อรองราคา

๒.๓ การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและผู้ประกอบการ เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเกิดความโปร่งใส เป็นธรรมในการแข่งขัน รวมทั้งทำให้เกิดความเชื่อมั่นในระบบการจัดซื้อจัดจ้างให้มีความโปร่งใส ทันสมัย และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ในขั้นตอนหนึ่งขั้นตอนใดของการจัดซื้อจัดจ้าง และคณะกรรมการความร่วมมือป้องกันการทุจริต คัดเลือกผู้สังเกตการณ์เข้าร่วมโครงการความร่วมมือป้องกันการทุจริต

๓. การบรรยายเรื่อง “ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ.” โดย นายภูมิวัฒน์ รัตนผล ผู้เชี่ยวชาญด้านการไต่สวนและกฎหมาย สำนักงาน ป.ป.ช. สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ตกอยู่ในฐานะเป็นผู้มีส่วนได้เสียในรูปแบบต่าง ๆ ตามที่กฎหมายบัญญัติห้ามไว้ และยังได้เข้าไปพิจารณาดำเนินการ ในกิจการสาธารณะที่เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ในกิจการของรัฐเพื่อประโยชน์ของรัฐ เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาได้มีผลประโยชน์ส่วนตนเข้าไปแอบแฝง หรือได้นำประโยชน์ส่วนตนเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ หรือเข้าไปเกี่ยวข้องในการตัดสินใจในการดำเนินการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่ของการดำเนินการที่เป็นกิจการส่วนรวมของรัฐ

๓.๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติสาระสำคัญ ดังนี้

๓.๑.๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ หมวด ๙ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม มาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินการกิจการดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้เสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๓) รับสัมปทานหรือคงถือไว้ซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการ ส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือราชการส่วนท้องถิ่นอันมี ลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงาน หรือลูกจ้างของเอกชน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุมหรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดอยู่ หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชนนั้น อาจขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง มาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคสอง โดยให้ถือว่า การดำเนินการของคู่สมรสดังกล่าว เป็นการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๓.๑.๒ มาตรา ๑๐๑ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาใช้บังคับกับการดำเนินการของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีโดยอนุโลม เว้นแต่การเป็นผู้ถือหุ้นไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งมีบริษัทที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา ๑๐๐ (๒) ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

๓.๑.๓ มาตรา ๑๐๒ บทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มิให้นำมาใช้บังคับกับการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบการดำเนินงานของบริษัท จำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในบริษัทจำกัด หรือบริษัทมหาชนจำกัดที่หน่วยงานของรัฐถือหุ้นหรือเข้ามาร่วมทุน

๓.๑.๔ มาตรา ๑๐๓ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมายหรือกฎ ข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา ตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช.กำหนด และมาตรา ๑๐๓/๑ บรรดาความผิดที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

๓.๒ รูปแบบของการกระทำที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์บุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมสามารถแยกได้ ดังนี้

๓.๒.๑ การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ชั่วคราว ในกิจการที่เป็นของส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และทำให้หน่วยงานของรัฐเสียหายหรือเสียประโยชน์

๓.๒.๒ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ต่าง ๆ เช่น การรับของขวัญฯ และผลจากการรับทรัพย์สินนั้น ได้ส่งผลหรือมีผลต่อการตัดสินใจในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่

๓.๒.๓ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ใช้ข้อมูลภายในของรัฐ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการกำหนดนโยบาย หรือการสั่งการตามกฎหมายหรือตามอำนาจหน้าที่ และได้ใช้ข้อมูลนั้นเพื่อประโยชน์สำหรับตนเอง ครอบครัว บริวาร ญาติหรือพวกพ้อง และจะส่งผลกระทบทำให้การบังคับใช้กฎหมายขาดประสิทธิภาพ หรืออาจจะส่งผลให้การจัดซื้อจัดจ้างในภาครัฐเกิดการเอื้อประโยชน์หรือทำให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม

๓.๒.๔ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทำงานพิเศษต่าง ๆ โดยใช้เวลาในระหว่างที่จะต้องปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ให้กับรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ

๓.๒.๕ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้เข้ามาทำธุรกิจกับหน่วยงานภาครัฐ ในลักษณะที่เข้ามามีส่วนได้เสียในสัญญาต่าง ๆ ที่ได้ทำไว้กับหน่วยงานของรัฐ

๓.๒.๖ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้ทำงานในภาคเอกชน ที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ในภายหลังอันเป็นเวลาต่อเนื่องเมื่อได้พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้ว

๓.๒.๗ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้กำหนดโครงการสาธารณะ และได้นำโครงการฯ นั้นไปลงในพื้นที่ของตนเพื่อเอื้อประโยชน์ส่วนตนหรือของพวกพ้อง

๓.๓ ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่องหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๐๓ ของ พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต มีสาระสำคัญดังนี้

๓.๓.๑ ข้อ ๓ ได้กำหนดบทนิยามความหมายของคำหรือข้อความ ดังนี้

(๑) “การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือจากบุคคลที่ให้แก่ในโอกาสต่าง ๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียมประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม

(๒) “ญาติ” หมายความว่า ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการีหรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรมหรือผู้รับบุตรบุญธรรม

(๓) “ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม และสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

๓.๓.๒ ข้อ ๔ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันควรได้ตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยา ตามที่กำหนดในประกาศนี้

๓.๓.๓ ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาได้ดังต่อไปนี้

(๑) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจาก ญาติ ซึ่งให้โดยเสน่หา ตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานะรูป

(๒) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติ มีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท

(๓) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

๓.๓.๔ ข้อ ๖ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากต่างประเทศ

(๑) ผู้ให้มีได้ระบุให้เป็นของส่วนตัว

(๒) หรือมีราคาหรือมูลค่าเกินกว่าสามพันบาท ไม่ว่าจะระบุเป็นของส่วนตัวหรือไม่ แต่มีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรายงานรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว หากผู้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นยึดถือทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวไว้เป็นประโยชน์ส่วนบุคคล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยทันที

๓.๓.๕ ข้อ ๗ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือมีราคาหรือมูลค่ามากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๕ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับมาแล้วโดยมีความจำเป็นอย่างยั้งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น ต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ ฯลฯ ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด โดยทันทีที่สามารถกระทำได้ เพื่อให้วินิจฉัยว่า มีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานหรือสถาบันหรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด มีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้โดยทันที ในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ได้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว

เมื่อได้ดำเนินการตามความในวรรคสองแล้ว ให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวเลย

๓.๓.๖ ข้อ ๘ หลักเกณฑ์ ตามประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งพ้นจากเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วไม่ถึง ๒ ปี ด้วย

๓.๔ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตฯ หมวด ๑๑ ได้บัญญัติบทกำหนดโทษ มาตรา ๑๒๒ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๑ หรือมาตรา ๑๐๓ ต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๒ ได้กำหนดบทลงโทษไว้ว่า ผู้ใดเป็นพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใดเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการนั้น ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันถึงสองหมื่นบาท

๔. การบรรยายเรื่อง “เทคนิค วิธีสอดส่อง และแนวทาง/วิธีการทำงานร่วมกันระหว่าง ก.ธ.จ. และเครือข่าย” โดย หัวหน้าผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ในขณะนั้น (นายจิรายุ นันทรารณ) สรุปรสาระได้ดังนี้

๔.๑ อำนาจหน้าที่ของ ก.ธ.จ. ตามข้อ ๒๒ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติการกิจตามอำนาจหน้าที่ของ ก.ธ.จ. ได้กำหนดกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานของ ก.ธ.จ. เพื่อให้เป็นมาตรฐานและทิศทางเดียวกัน โดยกำหนดให้ ก.ธ.จ. มีอำนาจหน้าที่ในการสอดส่องทุกแผนงาน/โครงการในพื้นที่จังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน (เรื่องร้องเรียน) และเรื่องอื่นๆ ตามมติที่ประชุม ก.ธ.จ. โดยให้หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐในจังหวัดปฏิบัติการให้ใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ทั้งนี้ หาก ก.ธ.จ. สอดส่องแล้วพบว่า มีความไม่โปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ ตามระเบียบฯ ข้อ ๒๘ ที่กำหนดว่า “หาก ก.ธ.จ. มีมติว่ามีการละเลย ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ หรือมีกรณีทุจริต ให้ประธานแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ และรายงานผลการดำเนินการให้ประธานทราบภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ” จะเห็นได้ว่า ในการปฏิบัติหน้าที่ของ ก.ธ.จ. เพื่อพิจารณาว่า แผนงาน/โครงการ หรือเรื่องร้องเรียนใด ๆ ไม่เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ก.ธ.จ. จะต้องทำเป็นมติที่ประชุม นั้นแสดงว่า การขับเคลื่อนการดำเนินการต่าง ๆ ของ ก.ธ.จ. ต้องมีการประชุมพิจารณาเรื่องนั้น ๆ และให้ ก.ธ.จ. มีมติร่วมกัน ดังนั้น ก.ธ.จ. จะทำงานตามลำพังโดยไม่มีมติที่ประชุมรองรับมิได้

๔.๒ แนวทางและวิธีการทำงานร่วมกันระหว่าง ก.ธ.จ. และเครือข่าย มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

๔.๒.๑. ขั้นตอนก่อนลงพื้นที่ในการสอดส่องแผนงาน/โครงการ

(๑) ประธานนัดประชุม ก.ธ.จ. เพื่อพิจารณาคัดเลือกเรื่องที่จะไปสอดส่อง โดยกำหนดหลักเกณฑ์การเลือกโครงการและต้องถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้ ทั้งนี้ หาก ก.ธ.จ. ลงมติว่าจะสอดส่องทุกโครงการก็ไม่ต้องกำหนดหลักเกณฑ์

(๒) ประธาน ก.ธ.จ. แจ้งเป็นหนังสือให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบงาน/โครงการ จัดเตรียมข้อมูลเอกสาร หลักฐาน และมอบหมายเจ้าหน้าที่เพื่อชี้แจงข้อมูลรายละเอียดในเรื่องดังกล่าวให้ ก.ธ.จ. ทราบ

(๓) ผู้ช่วยเลขานุการจังหวัด จัดเตรียมข้อมูลงาน/โครงการที่เกี่ยวข้องให้กับ ก.ธ.จ. และประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่จะไปชี้แจงในพื้นที่

(๔) ควรมอบหมายให้ ก.ธ.จ. และเครือข่าย ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ในแต่ละอำเภอ มีการนัดประชุมกรอบเพื่อวางแผนการลงพื้นที่ว่าจะสอดส่องในลักษณะใด เช่น แบ่งโครงการตามพื้นที่ที่ ก.ธ.จ. รับผิดชอบโดยไปเป็นกลุ่ม หรือไปสอดส่องร่วมกันทั้งคณะ กำหนดวัน เวลา และสถานที่ โดยกำหนดรายละเอียดว่า จะต้องใช้ระยะเวลากี่วัน สอดส่องวันละกี่โครงการ เมื่อผลประชุมเป็นประการใดให้แจ้งประธาน ก.ธ.จ. ทราบ

(๕) การเตรียมตัวของ ก.ธ.จ. และเครือข่ายในการลงพื้นที่

(๕.๑) มีข้อมูลที่ชัดเจน ถูกต้อง เชื่อถือได้

(๕.๒) การสอดส่องแผนงาน/โครงการของจังหวัด ก.ธ.จ. จะต้องเตรียมแบบฟอร์มสำหรับกรอกรายละเอียดทั้ง ๓ แบบ คือ ขั้นการเตรียมโครงการ (Project Preparation) ขั้นนำแผนสู่การปฏิบัติ (Project Implementation) และขั้นผลิต/ผลลัพธ์ (Project Result)

(๕.๓) อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น กล้องถ่ายรูป เครื่องบันทึกเสียง ตลับเมตร ฯลฯ

(๕.๔) ก.ธ.จ. และเครือข่ายพื้นที่นั้น ๆ ควรมีข้อมูลภายในพื้นที่เพิ่มเติม

๔.๒.๒. ขั้นตอนการลงพื้นที่

(๑) การลงพื้นที่ ณ ที่ตั้งของโครงการ ดูลักษณะโครงการโดยทั่วไปก่อน แล้วจึงตรวจสอบข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ซึ่งหากโครงการยังไม่ได้ดำเนินการ ให้กรอกรายละเอียดในแบบรายงานขั้นการเตรียมโครงการ หากโครงการอยู่ระหว่างดำเนินการ ให้กรอกรายละเอียดในแบบขั้นนำแผนสู่การปฏิบัติ และหากโครงการแล้วเสร็จให้กรอกรายละเอียดในแบบขั้นผลิต/ผลลัพธ์

(๒) รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประกอบการสอดส่อง เช่น ประกาศคำสั่งสัญญา การจัดซื้อจัดจ้าง ข้อกำหนด (TOR) การตรวจรับ การปรับ การขยายเวลา ฯลฯ

(๓) การเก็บข้อมูลโครงการโดยสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจ รวมทั้งปัญหาอุปสรรค จากประชาชนในพื้นที่ เจ้าหน้าที่อำเภอ ผู้ใหญ่บ้าน นายก/สมาชิก อบท. ฯลฯ

(๔) บันทึกภาพสถานที่ดำเนินโครงการ (เฉพาะจุดที่สำคัญ) เช่น ป้ายโครงการ จุดที่เป็นปัญหา/ข้อสงสัย ที่ ก.ธ.จ. มีข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะ

๔.๒.๓. ขั้นตอนหลังการลงพื้นที่

(๑) สรุปผลการลงไปสอดส่องในพื้นที่ เสนอต่อที่ประชุม ก.ธ.จ. เพื่อให้ที่ประชุม มีมติรับทราบกรณีโครงการไม่มีปัญหา และกรณีโครงการที่มีปัญหาให้มีข้อเสนอแนะ โดยเสนอที่ประชุมให้มติดูเห็นชอบ

(๒) ประธานมีหนังสือแจ้งหน่วยงาน/แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัด กรณีที่ประชุม ก.ธ.จ. มีข้อเสนอแนะตามระเบียบฯ ข้อ ๒๓

(๓) กรณีส่วนราชการไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะ ประธานแจ้งมติ ก.ธ.จ. ให้ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทราบ เพื่อยายงานต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัดดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

๔.๒.๔. การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน/เรื่องร้องเรียน ดำเนินการดังนี้

(๑) กรณีรับเรื่องแล้วควรเชิญผู้รับผิดชอบ/ผู้ที่กำกับดูแล/ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มาให้ข้อมูล

(๒) กรณีเรื่องร้องเรียนไม่มีมูล ที่ประชุมมีมติให้ยุติเรื่อง

(๓) กรณีเรื่องร้องเรียนมีมูล ที่ประชุมมีมติให้แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดหรือหัวหน้า ส่วนราชการ เพื่อดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

(๔) กรณีแจ้งหน่วยงานดำเนินการ ให้หน่วยงานรายงานประธาน ก.ธ.จ. ทราบ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ และให้ฝ่ายเลขานุการฯ นำเรื่องเสนอที่ประชุมแล้วจึงยุติเรื่อง (กรณีดำเนินการจนเป็นที่ยุติ) พร้อมทั้งแจ้งผลให้ผู้ร้องทราบ

(๕) หากหน่วยงานไม่ดำเนินการให้ประธานฯ รายงานให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีทราบ เพื่อแจ้งรัฐมนตรีเจ้าสังกัดดำเนินการต่อไป

นอกจากนี้ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้ส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงาน ของ ก.ธ.จ. ดังนี้

๑. การลงนามในบันทึกข้อตกลง (MOU) การปฏิบัติงานร่วมกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติดมิชอบ ระหว่างสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงาน ป.ป.ท. และกรมสอบสวนคดีพิเศษ เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ซึ่ง ก.ธ.จ. จะเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการเป็นหู เป็นตา ให้กับหน่วยงานดังกล่าวในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติดมิชอบ ของหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่อีกทางหนึ่งด้วย

๒. การจัดทำประมวลจริยธรรมของ ก.ธ.จ. เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติตน และเป็นข้อพึงระวังในการปฏิบัติหน้าที่ของประธาน กรรมการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ ให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม รวมทั้งเป็นฐานในการพิจารณาให้กรรมการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ก.ธ.จ. หากเป็นผู้ประพฤติตนไม่เหมาะสม

๓. การจัดทำแบบประเมินผลการปฏิบัติงานของ ก.ธ.จ. โดยได้จัดทำเป็น ๒ แบบ ประกอบด้วย แบบประเมินที่ ก.ธ.จ. เป็นผู้ประเมิน และแบบประเมินที่ส่วนราชการ/อปท. ในจังหวัด เป็นผู้ประเมิน วัตถุประสงค์เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับบทบาท ภารกิจของ ก.ธ.จ. และเพื่อเป็นข้อมูลในการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาการทำงานของ ก.ธ.จ. ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๔. การสนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของ ก.ธ.จ. ให้กับทุกจังหวัด จังหวัดละ ๕๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐ บาท โดยให้จังหวัดเป็นผู้เบิกจ่ายแทน

๕. การประเมินผลการสัมมนา

การประเมินผลโครงการสัมมนาฯ ได้กำหนดแบบประเมินออกเป็น ๒ ตอน คือ ตอนที่ ๑ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสัมมนา ก.ธ.จ. และเครือข่าย ซึ่งเป็นการประเมินด้านความรู้ ความเข้าใจ และความพึงพอใจ ตอนที่ ๒ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยกำหนดค่าคะแนนการประเมินที่ระดับ ๕ = มากที่สุด ๔ = มาก ๓ = ปานกลาง ๒ = น้อย ๑ = น้อยที่สุด จากการตอบแบบประเมินผลของผู้เข้าร่วมสัมมนาสรุปได้ว่า

ตอนที่ ๑ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสัมมนาฯ โดยผู้เข้าร่วมการสัมมนาฯ ได้แสดงความคิดเห็นว่า ได้รับความรู้ความเข้าใจการบรรยายเรื่อง “ประชาชนสำคัญอย่างไร” มากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ๔.๓๐ รองลงมา คือ การบรรยายเรื่อง “เทคนิค วิธีการสวดส้อง และแนวทางวิธีการทำงานร่วมกันระหว่าง ก.ธ.จ. และเครือข่าย” ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ๔.๒๒ การบรรยายเรื่อง “ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ.” ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ๔.๒๐ และการบรรยายเรื่อง “พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐” ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ๔.๐๘

สำหรับด้านความพึงพอใจ ผู้เข้าร่วมสัมมนามีความพึงพอใจต่อการสัมมนาในภาพรวมมากที่สุด ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ๔.๒๙ และความพึงพอใจในการตอบข้อซักถามของวิทยากร ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ ๔.๒๒

ตอนที่ ๒ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ผู้เข้าร่วมสัมมนามีข้อเสนอแนะที่สำคัญ ดังนี้

๑. ขอให้เชิญ ก.ธ.จ. เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการระดับอำเภอด้วย

๒. เรื่องการสวดส้องงาน/โครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ ควรเน้นการตรวจโครงการด้านการเกษตรให้มากขึ้น ซึ่งโครงการดังกล่าวจะมีลักษณะใช้ไปหมดไป

๓. จัดทำเอกสารรวบรวม Best Practice ของทุกจังหวัด เพื่อใช้เป็นคู่มือหรือแนวทางการปฏิบัติงานของ ก.ธ.จ.

๔. การสวดส้องแผนงานโครงการสามารถดำเนินการได้หลายครั้ง ตั้งแต่เริ่มดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และสิ้นสุดโครงการ แต่การสวดส้องจะต้องมีมติที่ประชุมของ ก.ธ.จ.

๕. ควรทำแบบรายงานการตรวจโครงการ ซึ่งจะมีระหว่างการตรวจ หลังการตรวจ โดยขอให้ฝ่ายเลขานุการเป็นผู้จัดทำเพื่อใช้ประกอบการเบิกค่าใช้จ่ายในแต่ละครั้ง

๖. ควรมีการจัดสัมมนาปีละ ๒ ครั้ง และไม่ควรมีการจัดสัมมนาในเมือง เพื่อสะดวกในการเดินทาง พร้อมทั้งควรเพิ่มระยะเวลาในการสัมมนาในแต่ละครั้งให้มากขึ้น

๗. ควรให้หน่วยราชการและทุกภาคส่วนให้ความสำคัญในการบูรณาการกันเกี่ยวกับเรื่องธรรมาภิบาล

๘. เรื่องร้องเรียนต่าง ๆ ต้องตรวจสอบให้ละเอียดก่อนนำเข้าที่ประชุมเพื่อให้มีข้อมูลที่ชัดเจน
